

DOLENJSKI LIST

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja No

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oz. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 9 (312)

Leto VII

NOVO MESTO, 2. MARCA 1956

Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Goš. Uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25 Pošta. Telefon uredništva in uprave št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska: Casopisno-založniško podjetje "Slov. poročevalec" v Ljubljani. Za tisk odgovarja Frane Plevel.

Ob 8. marcu — mednarodnem dnevu borbenih žena

Žene na Dolenjskem nekoč in danes

Ze 46 let praznujemo napredne kence vsega sveta 8. marec kot dan vseh tistih žena, ki se skupno z vsemi naprednimi ljudmi trudujo, da bi se zootsile življenjske prilike delovnim ljudem, obenem pa se zavzemajo za ravne odnose med narodo in mir v svetu. Ko so pred 50 leti žene po svetu in pri nas proslavljale 8. marec sredi težkih borb, stank, trpljenja, preganjanja in smrti, takrat večinoma prebivalcev Dolenjske sploh ni vedela za krvave in naporne borbe naprednih množic, mož, žena in mladine v raznih krajih države in po vsem svetu.

V tistih časih so živele žene na Dolenjskem težko življenje. Na kmetih revščina, neznanje, zaostalost, premalo kruha in dela za številne družine. Možnosti zaslužka, posebno še za ženske, ni bilo skoraj nobene. V nerazviti industriji na Dolenjskem je dobilo delo le majhno število delavk, ki so delale pod zelo težkimi pogoji in v večnem strahu, da bodo izgubile še ta skromni zaslužek ter ostale na cesti. Celo solani ljudje so morali po več let čakati, da so dobili delo. Sploh pa je bilo nadaljnje šolanje in izobraževanje dostopno večinoma le otrokom premožnih in vplivnih staršev. Od nikoder upanja na zboljšanje življenjskih prilik, povsod samo trdo življenje, garanje, revščina, ter težka mi-

sel, da daje življenje otrokom, ki bodo živeli prav tako težko ali pa še težje, brezupnejše življenje. Dolenjske žene takrat niso vedele za 8. marec, za težnje naprednih žena in socialistov po vsem svetu, ki so se že dolgo borili proti krivicam in revščini. Vdano so trpele in v svoji nepoučenosti trdno zapale besedam, da bo pač na drugem svetu bolje.

Ko pa je trpljenje le preklopilo in se je razplamtela narodno-osvobodilna borba, se je dvignilo v upor tudi dolenjsko ljudstvo. V tej kravali borbi na življenje in smrt so pokazale skromne, preproste, trpljenja vajene dolenjske matere in dekleta neverjetno odločnost, borbenost, poštrevnost in junastvo. Tako kot po vsej Jugoslaviji je ta borba prekalila tudi dolenjske žene ter ustvarila iz nepoučenih, v usodo vdanih žerbov za svobodo, srečno domovino. Sleherna mati, starica ali dekle, ki je s hrano ali kako drugače, pa čeprav še tako skromno, pomagala partizanski vojski, se je s tem vključila v vrste naprednih, borbenih žena, v vrste graditeljev naše nove države. S tem so dolenjske žene storile odločen korak: iz politično pasivnih žena, ki so živele samo za svoj dom in ki jih ni dotle nihče poznal niti kaj več upošteval, so se razvile in napredne žene, ki jih pozna in spoštuje vsa

naša domovina. Osvobodilna borba je pričela osvobajati tudi dolenjsko ženo njene stoletne zaostalosti in drugih ovok, ki so jo vezali. Tako so tudi one prišle praznovati 8. marec.

V letih vojne in po vojni so prišle do važnega spoznanja, da je naša usoda in naše življenje odvisno predvsem od nas samih, od ustvarjalne volje vseh ljudi. Če hočemo, da bodo naši otroci, pa tudi že mi, živeli bolje kot v starih časih, potem moramo trdo delati, se učiti in oprileti novih pridobitev ter vsak po svojih močeh sodelovati pri skupnih naporih za boljše življenje. To velja v enakih meri za moške in žene, posebno pa še za mladino.

Žene na Dolenjskem so v zadnjih 15 letih dokazale, da hočejo krepko sodelovati pri ustvarjanju boljših življenjskih pogojev in pri izgradnji socializma. Toda pri tem imajo polno težav. Naša žena, pa naj je delavka, kmetica ali službenka, ima dvojno obremenitev. V službi, pri delu mora delati enako kot moški, poleg tega pa jo čaka še vse gospodinjstvo in skrb za družino in otroke. Taka, kot drugi počivajo. Mora ona še vedno delati, če hoče da bo vse delo vsaj približno opravljeno. V takih razmerah je seveda silno oteženo aktivno politično in družbeno delo ženi, saj si zelo težko utrgajo potrebni čas.

Kljub tem težavam pa srečno žene in ženske mladino na raznih predavanjih, tečajih, v društvih, odborih, sestankih, občinskih svetih, zborih volivcev, upravnih odborih podjetij in kmetijskih zadrug, v ljudskih odborih itd., skratka povsod, kjer se kaj važnega dogaja. Od septembra pa do marca se je udeležilo v novomeškem okraju preko 4000 žena in deklet kmetijsko-gospodinskih tečajev in predavanj. V raznih organih oblasti in njihovih svetih je v našem okraju izvoljenih okoli 200 žena, ki zelo poštrevno in dobro delajo. V raznih od-

borih v tovarnah, zadrugah, šolah, društvih itd. pa deluje v novomeškem okraju nad 700 žena. Te številke nam kažejo veliko voljo in poštrevnost dolenjskih žena, ki kljub raznim težavam in močni delovni obremenitvi aktivno sodelujejo na vseh področjih družbene dejavnosti.

Bilo bi jih pa še več, če jim ne bi delala težav njihova dvojna obremenitev v poklicnem delu in v gospodinjstvu, pa tudi podcenjevanje in odiranje žena, kar se pri nas še vedno dogaja. Usmerjati ženo samo na dom, bi pomenilo obratiti kolo nazaj nazaj. To pa je nemogoče. V bodoče bo vedno več žena delalo v industriji, kmetijski in drugi proizvodnji ter v raznih drugih poklicih, toda vsi moramo skrbeti, da bomo ženam olajšali drago breme, to je gospodinjstvo. Zato učimo žene, kako naj z manj truda bolje gospodinjstvo, zato svetujemo, da naj moške in otroci pomagajo gospodinjstvu pri domačih opravilih, zato bo v bodoče ljudska oblast dajala vedno večja sredstva za razvijanje sodobnega gospodinjstva in družbene pomoči zaposlenim ženi. Kajti namen vsega tega je, pomagati delovni ženi, da z manj truda in v krajšem času opravi gospodinska dela, da se lažje posveti delu v poklicu, lastni izobrazbi, vzgoji otrok in družbenemu udeleževanju.

Te žene, ki si danes v pogojih našega nerazvitega gospodarstva in zaostalega gospodinjstva utrgajo dovolj časa, da delajo še v raznih odborih, svetih in drugod v korist vseh, zaslužijo od naše socialistične skupnosti vse priznanje. Dolžnost vseh nas, celotne naše družbe pa je, da ženam pomagamo, da se zmanjša njihovo breme v gospodinjstvu, če hočemo, da bo vedno več žena aktivnih, da jih bo vedno več izvoljenih na razna odgovorna mesta v oblasti, družbenem upravljanju in drugod, ne da bi pri tem trpela njihova družina. To pa tudi hočemo in

moramo doseči, kajti brez aktivne udeležbe žena na vseh tistiših ne bomo mogli ustvariti boljšega življenja in socializma.

Ko proslavljamo deseto leto v svobodi 8. marec, se zavedamo, da je bilo sleer že veliko storjenega, da je pa kljub temu življenje za delovnega človeka, posebno pa za delovno ženo še vedno težko. Treba bo še trdega dela in skupnih naporov vseh poštenih državljanov, mož, žena in mladine, da bo naša domovina postala bogata, razvita dežela, kajti le tako bo tudi sleherni družini in posamezniku omogočeno zadovoljno, lepo življenje. Jugoslavija in tudi naša Dolenjska nista bogati, vendar pa imamo neizmerno bogastvo v naših ljudeh, v naprednih množeh in ženah, članih Socialistične zveze, ki vedo, da je pred nami svetla bodočnost in da smo mi vsi ko-važi noveza življenja; kajti od našega dela, truda in prizadevanja za skupnost je odvisna naša sreča in sreča bodočih rodov. Ljudje, ki to vedo in ki zavestno, z združenimi močmi gradijo novo življenje, ti ljudje so naše bogastvo, so naša ustvarjalna sila. Lahko smo ponosni, da je med njimi tudi naša tisoče žena na Dolenjskem.

Ing. Vilma Pirkovič

SLEJKOPREJ JE IN OSTANE GLAVNI CILJ PROSVETNIH DRUŠTEV

izobraževanje ljudi

PRVA REDNA SKUPŠČINA OKRAJNEGA SVETA ZVEZE SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA JE BILA V NEDELJO DOPOLDNE V NOVOMEŠKEM DOMU LJUDSKE PROSVETE, POLEG DELEGATOV DRUŠTEV, POVABLJENIH PREDSTAVNIKOV OBČINSKIH LJUDSKIH ODBOROV IN ČLANOV DOSEDAJNEGA ODBORA SE JE SKUPŠČINE UDELEŽIL TUDI PREDSEDNIK OKRAJNEGA ODBORA SZDL JOŽE BORŠTAR, PREDSEDNIK OKRAJNEGA SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO VLADO BERCE, PREDSEDNICA OKRAJNEGA SVETA ZA ŠOLSTVO PROF. EMA MUSAR, PREDSEDNIK SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO PRI OB LO NOVO MESTO PROF. JANKO JARC, GLAVNI ODBOR REPUBLIŠKE ZVEZE SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV PA JE ZASTOPAL NJEGOV ČLAN AVGUST JAZBINSEK.

NA SKUPŠČINI SO PREGLEDALI DELO PROSVETNIH DRUŠTEV PO NJIHOVI ZDRUŽITVI V LANSKI JESENI, POROČALI O URESNICEVANJU NAPOTKOV JESENIŠKEGA KONGRESA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV, IZMENJALI MISLI O RAZNIH PROBLEMIH V DRUŠTVIH TER LJUDSKOPROSVETNEM DELU V NAŠIH KRAJIH, SPREJELI SKLEPE ZA NADALJNJE DELO IN IZVOLILI NOV ODBOR IN NADZORNI ODBOR OKRAJNEGA SVETA.

Za uvod nekaj splošnih ugovoritev in vtisov z nedeljske konference: opazovalci in udeleženci se ob prenehanju ključku konference nismo mogli znebiti vtisa, da je bilo to važno posvetovanje pretirano neke sredi največje pripravljenoosti delegatov društev in zastopnikov ostalih forumov, da še izmenjamo misli, načrte, pobude in povemo to in ono, kar je ostalo nezrečeno. Zaradi tridnevnih zamude ob začetku in zaključku kmalu po 13. uri je bilo razpravljanje skraćeno na

boljše pripraviti oz. voditi, saj se sestanejo delegati društev v taki meri le enkrat na leto. Tretjič: morda bi bilo prav, če bi uvodni referati imeli manj ponavljani splošno znanih, načelnih stališč z jeseniškega združitvenega kongresa Svobod in prosvetnih društev, pa več konkretnih vprašanj, temelječih na ugotovitvah okrajnega prosvetnega foruma, ki je v zadnjem času obdelal problematiko društev posameznih občin. S krajšim, izčrpnim referatom bi pridobili čas za obširnejše razpravljanje, konkretna problematika in opozorilo na ugotovljene nepravilnosti oz. pomanjkljivosti dela v društvih pa bi verjetno sprožilo še življajše sodelovanje delegatov.

Najprej je tov. Lojze Kastelid prebral sklepe zadnjega občnega zbora in poročal, kako so bili izvršeni oz. kako se še urednjajo. Večji del zastavljenih nalog je bil izvršen. Skupščini je postavil vprašanje, naj pove svoje mnenje glede nadaljnjega izhajanja »Dolenjske prosvete«, ki je zadnji čas v zastoju, ker društva in posamezniki do ljudskoprosvetne revije Dolenjske niso imeli pravilnega razumevanja. (Vprašanje je ostalo odprto, ker zaradi pomanjkanja časa nihče izmed delegatov ni uspel govoriti o tem problemu.)

Poročilo predsednika Jožeta Zamljena je zajelo predvsem obdobje po združitvenem kongresu na Jesenicah in ukrepe, storjene v društvih v okraju ob združevanju. Ponovil je bistvo načel enotne prosvetne organizacije in različen organizacijsko vprašanje okrajnega sveta Zveze Svobod in prosvetnih društev, njegovo usmerjevalno politično vlogo, namere občinskih svetov in društev v krajih, kjer obč. svetovi ni oz. verjetno tudi ne bo. Posebej je podčrtal, da ostane glavna naloga društev izobraževanje in vzgoja ljudi, medtem ko so ostale dejavnosti društev (dramatika, petje, fol-

(Nadaljevanje na 6. strani)

VREME

ZA ČAS OD 2. DO 11. MARCA Odjuga ki se pričakuje v začetku marea, bo trajala le kratke čas. Ostale dni bo prevladovalo hladno vreme z mrazom ponoči in pogostimi večnim snežnimi padavinami. Suha oz. jasna razdobja ne bodo daljša kot 3 dni.

Vdor mrzlega vala se pričakuje v prvi polovici prihodnjega tedna, obilne snežne padavine pa v zadnjih dneh prihodnjega tedna.

(Napoved izdelal V. B.)

JULE ŠTAMPOHAR

V vrste najboljših sinov naše domovine sega smrt. V kratki dobi enega meseca smo izgubili v Beli krajini že tretjega borca NOB, Juleta Štampharja — nosilca partizanske spomenice iz leta 1941.

Kot delavec-proletarec je že v rani mladosti spoznal težko življenje delovnega ljudstva in preganjanje poštenih, naprednih delovnih ljudi v monarchistični diktaturi stare Jugoslavije. Postal je revolucionar in s svojimi socialističnimi idejami oplodil stoletno borbo slovenskega ljudstva.

Leta 1934 je bil med ustanovitelji društva Kmečkih fantov in deklet, prve napredne organizacije kmečke mladine in zametka bodočih osnovnih organizacij KP. Leta 1939 je postal član Komunistične partije in bil v predvojnem času tudi član okrajnega komiteja KPS za Belo krajino.

Ko so fašisti zaslužili domovino, najdemo Juleta med prvimi organizatorji OF v Gradcu in v okolnih vaseh. Kjer je neumorno zbiral orožje in hrano za prve belokranjske partizane. Kljub boleznim je pomladi leta 1942 odšel v partizane in se vztrajno ter pošteno boril do osvoboditve.

V svobodi je aktivno delal za izgradnjo ljudske oblasti in bil v raznih množičnih političnih organizacijah, vedno veder in tovariški do vsakogar. Z njegovo smrtjo smo izgubili dobrega soborca, sodelavca in tovariša, žena Jelka Julček in Olga pa skrbnega moža in očeta.

23. II. 1956 smo ga polnoštevilno spremlili na njegovi zadnji poti. Spremlili so ga tudi ljudski poslanci Janez

Hribar, Tone Suštaršič, Stane Smid, vsi predstavniki belokranjskih občin, množičnih organizacij, JLA, metliška godba in številni znanci, soborci in prijatelji. Zadnje besede slovesa so mu izrekli Janez Vitkovič, Zvonko Hanzel, Viktor Svigelj in Tone Sobar. Stane Selan

Pred volitvami delavskih svetov

V tem tednu so se začele pripraviti za volitve novih delavskih svetov. V Mokrionu, Mirni in v Metliki so že imeli razširjene občinske sindikalne plenumne, danes so se zbrali sindikalni funkcionarji in predstavniki političnih organizacij v Senjernerju in Kostanjevci, v nedeljo bo sindikalni plenum v Novem mestu, prihodnji teden pa še v ostalih občinah. Volitve delavskih svetov so dogodek izrednega političnega pomena.

Počastimo 8. marec — mednarodni dan borbenih žena!

Organizacije Socialistične zveze čaka te dni hvaležna naloga — pomagati pri organizaciji počastitve 8. marca — praznika borbenih žena. Občinski odbori SZDL in krajevne organizacije naj poskrbijo za dostojno počastitev tega dneva z akademijami, proslavami, pogostitvami partizanskih mater, žena in vdov, z obiski partizanskih družin in podobnimi aktijami. Tako bo n. pr. v Novem mestu vsak terenski odbor SZDL organiziral interne proslave z družabnimi večeri za žene, v vseh večjih krajih v občini pa bodo proslave: 7. marca zvečer bo gledališče KD Dušan Jereb ponovilo v dvorani Doma LP v Novem mestu Tiemayerjevo dramo Mladost pred sodiščem, pred nastopom pa bo kratka slovesnost v počastitev dneva borbenih žena. 9. marca bodo Novomeščani igrali Mladost pred sodiščem v Metliki. 11. marca bo priredila Svoboda v Briljnu slavnostno akademijo ob 16. uri, združeno z občinsko delovanjem ženskega pevskega zbora v Briljnu. Podobne prireditve pripravljajo tudi v vseh drugih dolenjskih občinah. Naj ne bo količkal večlega krata, kjer se ne bi dostojno spomnili revolucijske borbe delovnih žena za enakopravnost in svobodo človeštva!

praznik za kolektiv in mečnik, ob katerem pregledujemo dosežke uspeha delavskega samoupravljanja in delamo načrte za prihodnje delo.

V vseh podjetjih in organizacijah v Sloveniji morajo biti novi delavski sveti izvoljeni naj-

Predsednik Tito bo maja obiskal Francijo

V preteklem tednu so potrdili veseli, da bo predsednik Tito letos v maju mesecu obiskal Francijo. Po obisku v Angliji bo to drugi državniški obisk predsednika naše republike v Zahodni Evropi. Letos spomladi bo obiskal Jugoslavijo avstralski kancler G. Raab.

kasneje do 30. aprila, razen gradbenih, gostinskih in turističnih obratov ter podjetij PTT. Priprave za volitve morajo biti zato temeljite; sindikatom bodo v okraju pomagale zlasti organizacije Socialistične zveze in Zveze komunistov, da bomo pred volitvami v podjetjih dobro ocenili položaj in gospodarsko stanje pregledali vse skrite rezerve in neizrabljene možnosti za povečanje proizvodnje. Dosedanje izkušnje delavskega samoupravljanja nam bodo pri tem dragocena pomoč.

Naloga, ki nam jih nalaga uredničevanje naše nove gospodarske politike, nam jasno zahtevajo dolžnosti, ki so pred vsemi našimi delovnimi kolektivi. (Nadaljevanje na 3. strani)

»Kamen na kamen... palača«

Gospodarske razmere so dolenjskega človeka že zgodaj v zgodovini prisilile, da je varčeval. V stari Avstriji in v predprihodni Jugoslaviji so podjetnejsi posamezniki in politične stranke kar radi kovali iz te gospodarske nujnosti agrarne Dolenjske profite. Različne hranilnice in posojilnice so predstavljele obliko medsebojne gospodarske pomoči dolenjskega malega človeka, bile pa so tudi široko razpeti in uradno uzakonjeni kanali, po katerih je nenehno teklo delovnega človeka v podjetniške župe. Najbolj smo na Dolenjskem občutili zlo kapitalističnih hranilnic in posojilnic ob krizah: že noč so izginili naši dolgotrajni prihranki, delničarji banknih zavodov pa niso bili po tisti noči nič revnejši, saj so zaslužke »debelih let« vedno pravčasno nalagali v posestva in stanovanjske in gospodarske posojila. Tako je kapitalističnemu režimu uspelo škodovati že dolgo pred revolucijo socialističnemu varčevanju: bankrni in polni hranilnic in posojilnic vseh vrst so ucvrčali pri Dolenjskih tečo

globoko nezaupanje ljudi do denarnih zavodov, da je še v desetem letu naše svobodne gospodarske rasti bojazen pred morebitno izgubo prihrankov najpomembnejša ovira v rasti socialističnega varčevanja.

Ze iz teh dejstev lahko razberemo, kako težke naloge ima lani ustanovljena Zadrzna hranilnica in posojilnica v Novem mestu. Dosej je združevala 32 članic-kmetijskih zadrug na področju bivšega novomeškega okraja, na svojem občnem zboru v soboto 25. februarja letos pa sta se Zadrzna hranilnica in posojilnica Novo mesto in Cрномelj spojili, tako da odseva niena dejavnost gospodarsko moč socialističnega združništva v novih mejah novomeškega okraja. Občnega zbora sta se udeležila rud. Pavle Avbelj, zastopnik Zveze zadrznih hranilnic in posojilnic, in Viktor Zupančič, član republiškega odbora zadrznih hranilnic in posojilnic, občni zbor pa je vodil Tone Pirč, podpredsednik OZZ Novo mesto.

Oglejmo si splošne ugotovitve obeh poročil in kasnejše razprave:

Uspešno delo obeh Zadrznih hranilnic in posojilnic v Novem mestu in Cрномelju dokazuje, da je obstoj denarnega zavoda za kreditiranje kmetijskega združništva na Dolenjskem več kot upravičena, saj vloga rastejo, hranilnica in posojilnica pa bo odsej dolenjsko kmetijstvo tudi dolgoročno kreditirala. Posebne pomoči je potrebno belokranjsko kmetijstvo. Na 4503 kmetijskih gospodarstvih je le 260 gnojniških jam ali 2,6% kmetijskih gospodarstev ima gnojnične jame. Vsakoletno izgubo gnojiv v Beli krajini lahko približamo s 337 t Eškega solatra. Da bi pa lahko zbrali primerna denarna sredstva za kreditiranje, je treba povsod varčevati. Pa ne dovolj, to ni gospodarsko, kajti dinar se tako počasneje obrača, pač pa v hranilnih zavodih, vse premalo je v hranilnih zavodih malih vlagateljev. Hranilna služba je služba civiliziranega naroda, v naši gospodarski rasti ima pa le posebno nalogo; pri nas ne pomaga preko hranilnic samo sosed sosedu, ampak tudi pokrajina pokrajini. Zaostalo dolenjsko kmetijstvo lahko črpa posojila za svoj raz-

voj pri Zvezi zadrznih hranilnic in posojilnic v Ljubljani, torej denar, ki so ga vročile gospodarsko močnejše pokrajine, Gorenjska, Stajerska, Seveča pa mora računati prvenstveno na lastne sile. Hranilnica in posojilnica mora poslovati ekspedientno, brez nepotrebnega birokratskega zavlačevanja. hkrati pa tudi zakonito in družbeno koristno. Dolenjsko kmetijstvo se bo rešilo gospodarske zaostalosti le, če bo imelo vsako organizirano hranilno kreditno službo. Varčevanje je le vedno gospodarska nujnost dolenjskega človeka, dolenjski kmetec pa naj denar nalaga v svojo hranilnico in posojilnico, saj zdi ni pri nas več tako, da bi hranilnice zaradi konkurence in kriz druga drugo požirale in uničevale. Zato je vsaka bojazen, da bo denar izginil kor v stari Avstriji in predavreški Jugoslaviji, širo odroč.

Delegati so na občnem zboru izvolili tudi nov upravni, nadzorni in poslovni odbor. Ter deležate za skupščino. Zveze zadrznih hranilnic in posojilnic v Ljubljani.

V. B.

Po Volbankovih stopinjah

Kaplan Jože Brtoncelj v Črnomlju ni zaželen, ker hujska otroke in noče vedeti, kje se neha vera in začne politika

»Danes so pa na sestanku ljudje, ki jih navadno nikoli ni videl«, so ugotavljali nekateri udeleženci občnega zbora SZDL v Črnomlju letos 11. februarja. Marsikdo je pomislil: No, so pa enkrat prišli, verjetno jih je areal pamet, in pod S kakšnim namenom pa so se posamezniki udeležili zbora Socialistične zveze, pa se je hitro pokazalo, ko je nekdo izmed udeležencev v razpravljajnu sprožil vprašanje negativnega delovanja kaplana Brtoncelja v Črnomlju. Ljudje v Črnomlju vedo, da ima kaplan v župnišču vsak popoldan cel razred dijakov in učence osnovne šole, kjer jih poučuje razne predmete, da se vrtika v šolske razmere in hujska učence proti učiteljem z izjavami kot n. pr.: »Jaz učim in ljubezni do otrok, učiteljice pa samo za denar!«, da pripoveduje, kako »bodo vse učiteljice prej letele iz Črnomlja kakor jaz.« Povejite učiteljici, naj prestavi ure za krožke na osnovni šoli, ker v teh urah učim verouk in ga ne morem prestaviti! itd. Nekdo izmed diskutantov na zboru pa se je oglasil takole: »Kaj nas bo zdaj ta nemški soldat komandiral?«

njeno nesramno obnašanje, žalljivo za vse navzoče. Povedal je ljudem, kako Rožičeva psuje navzoče, nakar so ljudje ogorčeno zahtevali, naj zapusti zborovanje. Predsednik delovnega predsedstva ing. Peternej je vprašal Rožičevo, naj pove, zakaj psuje in žali ljudi na javnem zborovanju, pa ni hotela glasno govoriti. Poltvo je le dejala: »Nas je premalo! Res, takih kot je Rožič Katarina in podobnih je pri nas povsod premalo, da bi karkoli pomenili. Ljudem je bilo takoj jasno,

med njimi je bila Karolina Skubic — zagnala vik in krik. Iste metode, isti namen: motiti, sestane, vreščati in kričati. Kdo bo imel od tega korist? Sodnik za prekrške; Lina Skubic in nekaj njej podobnih bo dobilo zasluženo kazno. Črnomljski volivci so na raznih sestankih dokazali svojo zavednost in ne dovolijo nikomur, da bi se spotalik ob zakonitost in socialistično moralo. Ljudje zato tudi obsojajo delegacijo vernikov, ki so jo predstavljali Plut Martin, Kure Janez iz Svibnika in Skubic Tone, in ki je obiskala predsednika ObLO Črnomelj's prona, da bi vplival na to, da bi kaplan ostal v mestu. Takih črnomljskih vernikov, ki jih je — mimogrede povedano — za dobrih deset letov, se sramujejo vsi pošteni verniki, ki znajo ločiti politiko od vere in ki so vsi zato, da kaplan Brtoncelj čimprej izgine iz Črnomlja. »Delegacija črnomljskih vernikov« so sestavljali razlašeni bivši bogataši, reakcionar, eksponent blivšega pobeglega dekana Bitnerja in Človek, ki za las ušel likvidaciji med NOR, ker je žalil partizane in jih strupeno sovražil. »Delegacija vernikov« so sestavljali ljudje, ki niso člani nobene organizacije, ki jih ni na nobeni volitve in ki stoji ob strani vseh naporov naših delovnih ljudi za graditev našega boljšega življenja.

S ČEM TRAPI KAPLAN BRTONCELJ OTROKE PRI VEROUKU?

Pri verouku navzoč (-a): 16,1.

Takole žigosa črnomljski kaplan otrokom zveze za verouk, v katere pišejo otroci takšne analoge: »Nekdo se je šla Suzana kopat in sta jo dva moža napadla. Ta žena je zakričala na pomoč in moža sta tudi zakričala na pomoč. Ljudje so prišli na pomoč.«

da Rožičeva ni prišla na sestanek iz patriotizma, temveč zato, da bi motila zborovanje. Ker pa je bilo »njenih« premalo, ni in »njenim« to seveda ni uspelo.

Česa Črnomljski še niso pozabili

Res, Črnomljscem ne gre v račun, da bi jim »pastiroval« človek, ki se je 20 mesecev boril v okupatorjevih vrstah. Niso še pozabili hudih vdorov Nemcev, poženjaja in Metliki in po celi Beli krajini, bombardiranja Črnomlja in napad nemških štuk na Dragatuš, ki ga je zakrivil prav duhovnik — zdalec. Ni pozabljen poig meščanske šole v Črnomlju, v srčih ljudi je še vedno vroč spomin na več kakor 3000 tritev fašističnega terorja iz Bele krajine. In nič ni čudno, da Črnomljski zdaj odločno zahtevajo, da kaplan Brtoncelj čimprej pobere šila in kopita in gre iz Črnomlja.

Ko so ga šolski otroci nekoga dne vprašali, če je res bil v nemški vojski, jim ni nič odgovoril, dejal je le: »Vse učiteljice bodo prej letele iz Črnomlja kakor jaz. Povejte jim, da učim jaz iz ljubezni, učiteljci pa za denar! Učiteljici Sulnovi pa povejte, da se bo že siljala v veselem večeru Radia Ljubljane, in podobno. Seveda so otroci takoj naslednji dan to povedali svojim učiteljem. Čudno je tudi, da dijakinje, ki jih instruirajo kaplan Brtoncelj matematika, v šoli najmanj znajo. Učiteljci ugotavljajo, da imajo učenci, ki ne obiskujejo veroučnih ur, boljše vedenje kakor tisti, ki hodijo k verouku. Sicer pa to ni nič čudnega, če si ogledamo tale primer:

Učiteljica je poklicala k tabli učenko; ko je deklica prišla učiteljica je opozorila učenko, naj izpod lojnice padel zvezek. Učenci za kredo in začela pisati, ji je zvezek pobere, punčka pa v jok. Vsa zaredela je stala pred tablo in zvezka ni pobrala ne odgovorila, zakaj pa nosi skrčene pod obleko. Dekletce je jokajoč odšlo v klop, učiteljica pa je pobrala zvezek — bil je od verouka... Kdo uči otroke skrivati zvezke? Dekletce ga samo od sebe ni skrilo, saj tudi učenci ne

opozorila učenca, zakaj ni napisal domače naloge, ji je odgovoril: »Zato, ker sem moral k verouku.«

Takega zavanja otrok pošten ljudje seveda ne bodo trpeli. Hujskanje otrok gre tako daleč, da je n. pr. ministrant L. K., dijak 4. razreda gimnazije med poukom moralke, ko je profesor pripovedoval dijakom o potovanju maršala Tita v Egiptop in Egipt, energično protestiral, da to ne spada v šolo, da je to politika!!!

Takih »vernikov« se pošteni Črnomljski sramujejo

Podoben primer kakor 11. februarja se je ponovil 20. februarja na sestanku Zveze borcev in rezervnih oficirjev. Udeležilo se ga je nekaj ljudi, ki nimajo pravega nobenega stika z Zvezo borcev, se manj pa z rezerv. Oficirji. Ko je po dolgotrajnem razpravljanju o društvenih problemih nekdo omenil tudi škodljivo Brtonceljevo početje, je nekaj žensk — najglasnejša

Ob Brtonceljevi dejavnosti in hujskanju otrok se človeku nehote vriva primerjava z delovanjem zločinca, pobeglega novomeškega kaplana Volbanka in njegovih zapeljivaj mladih v KA. Brtonceljeva fanatičnost, njegovo zavanje in hujskanje otrok in iznadi proti naši šoli so dočela podobni metodami iz let okupacije. Marsikateri pripadnik nekdanjega Volbankovega krožka danes preklinja zločinkega kaplana, bodisi zato, ker je imel zaradi njega posledice, bodisi zato, ker je po njegovih fanatičnosti zagrešil zločine (kot Milan Zagar iz Stročič ali Jože Berkopac z Vinice in dr.).

Špadino homo obvarovali, da bi šla na Volbankovih oziroma Brtonceljevih stopinjah. Preveč smo prestali da bi komurkoli dovoljevali, da bi izvajal verska čustva naših ljudi.

Z ZBOROVANJA PRAŠICEJCEV V KOSTANJEVICI: Črnopasasti krškopoljski prašič je priznan

Črnopasasti krškopoljski prašič je priznan

Črnopasasti ali krškopoljski prašič zajema velik del področja novomeškega in bivšega krškopoljskega kraja. Kmetje se bavijo z vzrejanjem pujskov, ki jih brodajo preko najmočnejših prašičjih sejmov v Sloveniji v Novem mestu in Brezicah ter na lokalnih sejmih. Kljub temu, da se na trgu prodajo črnopasasti prašiči dražje kot beli, ker imajo kupel iz vseh področij naše republike in ostalih krajev naše države odlične izkušnje z njimi, pa se je krškopoljskega prašiča v vzrejem in selekcijskem delu dosedaj popolnoma zanemarjalo. Da se pogovori z živinorejci, s kmetijskimi strokovnjaki in z veterinarji o stanju krškopoljskega prašiča in njegovi usodi, je OZZ Novo mesto priredila širše zborovanje prašicejcev 19. II. 1956 v Kostanjevici. Zborovanja so se udeležili v velikem številu predstavniki vseh združ obokredav, kjer vzrejajo krškopoljskega prašiča, zastopniki Glavne združbe zveze Veterinarskega zavoda Ljubljana, Kmetijskega inštituta LRS, Fakultete za agronomijo, veteri-

narstvo in gozdarstvo Ljubljana, OZZ Novo mesto in Trbovlje, OZZ Krško in Novo mesto. V petih referatih in živabnem pogovoru, ki se je razvil po njih, smo ugotovili, da je krškopoljski prašič najbolj prilagojen našim razmeram, ker je skromen glede prehrane in jo izredno dobro izkorišča, je odporen, dobro ploden, ima odlično kvaliteto mesa in velik odstotek masti. To je prašič, ki je sposoben za intenzivno in ekstenzivno rejo in je v poskusih, ki sta jih izvedla Kmetijski inštitut Slovenije in Agronomska fakulteta, pokazal tudi prednosti pred belim, oplemenjenim prašičem. Vsi navzoči so potrdili željo rejcev, da je potrebno črnopasatega prašiča ohraniti in ga izboljšati, ker je zlati kruh za del področja Dolenjske. Delo v prašicejstvu bo potrebno seveda voditi načrtno preko kmetijskih združ. Zato so vsi navzoči sprejeli tudi več sklepov, med

PREDLOG ZA OBVEZNO ZAVAROVANJE ŽIVINE

Kot poročila »Ekonomska politika«, že delj časa razpravljajo, da bi pri nas uvedli obvezno zavarovanje živine, ki bi zajemalo zdraviljenje bolezni živine in odškodnino v primeru pogina ali prisilnega zakola. Lastniki zavarovane živine bi v prvih dveh letih dobili popolno povračilo za zdraviljenje bolezni živine in polovico vrednosti poginule ali orisnino zaklane živine, pozneje pa bi se zavarovanje razširilo na celotno vrednost. To zavarovanje naj bi bilo izven Državnega zavarovalnega zavoda. Po predračunih, ki jih je izdelala posebna komisija, bi premija za tako celotno zavarovanje znašala za krave 2,3 odstotka vrednosti, za konje in prašiče 3,2 odstotka in za ovce 6,8 odstotka. Po današnjih cenah živine bi znašalo to za konja 3.100 dinarjev, za kravo 1.220 dinarjev, za ovce 190 dinarjev in za svinje okoli 460 dinarjev. Predlog je še v razpravi, kajti v zvezi obveznega zavarovanja živine je treba poskrbeti tudi za dovolj veterinarjev in pripomočkov za zdraviljenje živine.

Zasedanje Ljudsko skupščine LRS

V torek 6. marca bosta ločeni seji obeh zborov Ljudske skupščine LRS, ki bosta razpravljala o predlozi zakona o upravljanju in zaščiti zemljišča ter o predlozi zakona o upravljanju in gospodarjenju z imovino Ljudskih agrarnih skupnosti. Republiški zbor bo poleg tega posebej še razpravljal o zakonskem predlozi o izpremembah in dopolnitvah raznih zakonov s področja kulture, prosvete in telesne vzgoje. Oba zbora bosta tokrat tudi izvolila svoje funkcionarje, ker je večini že potekla enoletna funkcijna doba. Na skupni seji obeh zborov bodo sklepali tudi o razrešitvi nekaterih sodnikov.

Naši združniki bodo šli na češko

Glavna združna zveza je dobila povabilo Zveze združek Češkoslovaške, naj jugoslovaška delegacija združnikov obišče njihovo državo. To povabilo so naši združniki radi sprejeli. Čas obiska bo določen pozneje.

Od tedna do tedna

Predstavniki več ko sedem milijonov članov KP Sovjetske zveze so se 14. februarja zbrali v veliki dvorani moskovskega Kremaja, da bi pregledali delo sovjetske partije po njenem XIX. kongresu 1952 in začrtali svoje bodoče naloge pri nadaljnji izgradnji socializma v Sovjetski zvezi in v boju za ohranitev miru na svetu, za uveljavitev načel mirnega sožitja med narodi. Svoje delo so zaključili 26. februarja.

Odmev kongresa po svetu je bil zelo velik. Vsi dobroamerični, miru željni ljudje širom po svetu so pozdravili delo XX. kongresa KP SZ. Tovariši Tito, ki je kongresu poslal pozdravno pismo v imenu Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, je med drugim zapisal: »Prepričan sem, da bo Vaš kongres ne le velikega pomena na notranjem torišču, nadaljnje izgradnje in krepitve ZSSR, marveč tudi na zunanje-političnem torišču v smeri krepitve miru in mirnega obravnavanja raznih spornih vprašanj, ki s svojo ostrino in aktualnostjo še vzbujajo zaskrbljenost sveta in zaradi česar je potrebno, da se zbirajo in krepe vse napredne sile sveta, da bi preprečili nove vojne spopade in puščenošča s strahovitimi posledicami za vse človeštvo.«

Značilno je, da je sadove XX. kongresa pozdravili tudi indijski ministri predsednik Nehru.

Spričo pomankljiva prostora se bomo morali omejiti samo na najvažnejše sadove tega kongresa, ki so pomembni ne samo za notranji razvoj Sovjetske zveze, marveč tudi za nadaljnji razvoj mednarodnih odnosov. Na kongresu so obdali česčenje osebnosti, vladavino enečnega samega moza — Stalina. Poudarili so, da česčenje osebnosti s socializmom nobenega oprava. S tem so hkrati malone docela obdali politiko, ki so jo v Sovjetski zvezi uveljavljali ravno v znamenju tega kulita osebnosti.

Po drugi strani so odobrili delo CK KP SZ, ki je bilo močno prizadevalo, da bi uveljavil leninistična merila v partiskem življenju, da bi razvil notranjo partijsko demokracijo in urešili načelo kolektivnega, skupnega vodstva prek uveljavljanja marksistično-leninistične politike.

Važni so tudi novi nazori glede razvoja socializma. Te nazore je sicer utemeljil že Lenin, toda v zadnjih dvajsetih letih sploh niso prišli do izraza spričo prajmarksistične teorije, da morajo vse dežele priti v socializem po enem in istem kopitu — tako kot Sovjetska zveza. Na XX. kongresu so poudarili, da so poti v socializem različne, pač v skladu s posebnostmi vsake dežele. Še več, ni nujno, so poudarili, da bi bilo uveljavljanje teh oblik povezano z državljansko vojno. V nekaterih primerih bo mož priti v socializem tudi po parlamentarni poti.

Važno je tudi, da se je kongres postavil na stališče, da vojna ni neogibna in se močno zavzel za uresničenje mirovljubnega sožitja med deželami s različno družbeno ureditvijo.

XX. kongres je sprejel tudi nov program notranjega razvoja Sovjetske zveze, posebno še smernice za sestavo novega petletnega plana. V izpolnitve katerega bodo investirali 990 milijard rubljev — toliko, kakor v dveh prejšnjih petletkah.

Kongres je sprejel še mnogo drugih pomembnih sklepov, ki vsi kažejo, da je na njem prišla do izraza takšna smer, ki priča, da se je začelo novo obdobje v razvoju Sovjetske zveze. Spričo vsega tega pomeni XX. kongres KP SZ velik pozitiven mednarodni dogodek, ki bo močno prispejal do izraza v napred, da bi nadalje izboljšal mednarodno vzdušje, da bi dosegli, da bi se naredil in države zblizali, da bi ustvarili trden mir, ki si ga ljudje po vsem svetu tako zelo želijo.

Z OBČINSKE KONFERENCE SZDL V NOVEM MESTU: Dobro poročilo, slaba udeležba in razprava

V porotni dvorani sodišča je bila v nedeljo, 26. februarja, občinska konferenca SZDL za novomeško občino. Udeležba izvoljenih delegatov je bila navzočih 59, upravičenih odstot h pa je bilo 26.

Zbirno poročilo občinskega in elativnega odbora, ki ga je predbral predsednik Ludvik Golob, je zajelo celotno problematiko, tako gospodarsko kot kulturno in politično. Družbeno kritiko zasluženo nevarna komodnost v nekaterih podjetjih pri sprejemanju proizvodnih planov. Tak primeri so bili v Kremenu, Keramiki, oprekarju Zalog, v gradbenih podjetjih in še nekaterih drugih. Naproti pa so v Industriji obuve, Kemofarmaciji Krka, Novolesu in Novotoku resno pretresli možnost povečanja proizvodnje in te možnost tudi predvideli v planu SZDL zahteva, da se ta lagodnost posameznih podjetij odpravi in zaostri vprašanje dviga proizvodnje kot glavne naloge proizvodnih podjetij in kolektivov. Organi delavskega samoupravljanja so največkrat premalo poznavali problematiko podjetja, zato njihova vloga ni mogla biti zadostna. V vseh proizvodnih podjetjih je treba takoj pričeti s pripravami za volitve delavskih svetov in posebno seznaniti vse kolektive s problematiko podjetja. Delo kmetijske združbe Novo mesto je preveč trgovsko in premalo kmetijsko poslovalno. KZZ naj bi trgovske poslovalnice v mestu prepustila državnim trgovskim podjetjem in se v večji meri posvetila pospeševanju kmetijske proizvodnje. V občini je bilo več istočasnih konferenc v Novem mestu. Od 157 izvoljenih delegatov je bilo navzočih 59, upravičenih odstot h pa je bilo 26.

Delni vzrok za to je bilo več istočasnih konferenc v Novem mestu. Od 157 izvoljenih delegatov je bilo navzočih 59, upravičenih odstot h pa je bilo 26. Zbirno poročilo občinskega in elativnega odbora, ki ga je predbral predsednik Ludvik Golob, je zajelo celotno problematiko, tako gospodarsko kot kulturno in politično. Družbeno kritiko zasluženo nevarna komodnost v nekaterih podjetjih pri sprejemanju proizvodnih planov. Tak primeri so bili v Kremenu, Keramiki, oprekarju Zalog, v gradbenih podjetjih in še nekaterih drugih. Naproti pa so v Industriji obuve, Kemofarmaciji Krka, Novolesu in Novotoku resno pretresli možnost povečanja proizvodnje in te možnost tudi predvideli v planu SZDL zahteva, da se ta lagodnost posameznih podjetij odpravi in zaostri vprašanje dviga proizvodnje kot glavne naloge proizvodnih podjetij in kolektivov. Organi delavskega samoupravljanja so največkrat premalo poznavali problematiko podjetja, zato njihova vloga ni mogla biti zadostna. V vseh proizvodnih podjetjih je treba takoj pričeti s pripravami za volitve delavskih svetov in posebno seznaniti vse kolektive s problematiko podjetja. Delo kmetijske združbe Novo mesto je preveč trgovsko in premalo kmetijsko poslovalno. KZZ naj bi trgovske poslovalnice v mestu prepustila državnim trgovskim podjetjem in se v večji meri posvetila pospeševanju kmetijske proizvodnje. V občini je bilo več istočasnih konferenc v Novem mestu. Od 157 izvoljenih delegatov je bilo navzočih 59, upravičenih odstot h pa je bilo 26.

ZELEZARNA RAVNE TOVARNA PLEMENITIH JEKEL

proizvajala IZ VSEH VRST SM IN ELEKTRO JEKLA:

VALJANE PROFILE od 5 mm do 75 mm

JEKLENE ODKOVKE do 4t komadne teže

ULITKE od 0,5 kg do 20 ton po komadu

KONCNE IZDELKE:

- pnevmatsko orodje vseh vrst in rezervne dele (odkopna kladiva, livarski nabijači, kladiva za čiščenje in dlečenje, brusilne stroje itd.)
- industrijske nože za lesno, papirno, tekstilno, tobacno in kovinsko industrijo; nože za industrijo ognjevarničnega materiala
- krožne žage in segmente za hladno rezanje kovin
- kolesne dvojčke za jamske in gradbene vagonete
- vzmeti - listnate in spiralne za avtomobile, vagonete in stroje
- kroglice in cilpebe za mletje cimenta in rude
- brzorezno orodje — strugarski noži, spiralne svedre, rezkarje itd. iz standardnih vrst BRW, BRC in BRW 2
- valje za hladno valjanje kovin do 550 premera

VRŠI USLUGE:

- MEHANSKE OBDELAVE — groba in fina po naročilu za ulitke in odkovke
- TERMIČNA OBDELAVA — kaljenje, poboljšanje, cementiranje naročenih in poslanih komadov

Informacije in navodila za izbiro, obdelavo, predelavo, termično obdelavo ter uporabo naših jekel. Strokovni tečaj za brusilce industrijskih nožev. Na razpolago katalogi in prospekti.

RAVNE NA KOROŠKEM

O cenah umetnih gnojil

Vemo za ugovor, ki ga bo stival marsikateri kmetovalec. Dejali bo: kmetovalec v državah, ki smo jih našli, ima znatno večje pridelke in zato tudi lažje kupuje gnojila. Toda prav v tem grmu tiči zajec! Večji pridelki v teh državah so brezdomno v veliki meri tudi posledica velike uporabe umetnih gnojil. Brez njih, pa naj bo na razpolago še toliko hlevskega gnojla, v sodobnem kmetijstvu, ne gre. Celotna proizvodnost kmetijstva v Sloveniji je izredno nizka. Izboljšanje proizvodnosti in pridelkov ni samo stvar kmetijsko - tehničnih ukrepov, ampak lahko v popolnosti dosežemo trajno izboljšanje proizvodnosti kmetijstva samo s spremembo dosedanjih odnosov na vsi ob popolni uveljavitvi družbenih proizvodnih sredstev, s spremembo strukture površin, organizacijo proizvodnje preko združ. o čemer bo treba še mnogo govoriti, preračunavati, pripraviti in študirati. V kmetijsko-tehnične ukrepe spada tudi uporaba umetnih gnojil. Ta ukrep, ki smo ga do-

sedaj najbolj zanemarili, lahko pri pravilnem reševanju hitro, in najbolj gospodarsko dvigne hektarske pridelke vseh naših posevkov. Po objavi novih cen umetnih gnojil pa marsikdo ne bo segel po njih, seveda samo v svojo škodo.

Z razčlenitvijo in pregledom dosedanjih izkušenj v uporabi gnojil in rezultatov gnojilnih poskusov v letih 1953, 1954 in 1955 v novomeškem kraju, bomo skušali odgovoriti na vprašanje, ali se umetna gnojila koristna in donosna ali ne.

I. Gnojilni travniški poskusi v letu 1953:

Poskusi so bili na celotnem področju novomeškega kraja na 13 travniških. Poleg negnojilne parcelce, ki je vedno služila za primerjavo rezultatov, se je na vseh parcelah gnojilo v različnih mešanica gnojil in sicer:

- prva parcelca s nitramonkalom in superfosfatom,
- druga z nitramonkalom in kalijevo soljo,
- tretja s superfosfatom in kalijevo soljo,

razlika od negnojene 760 kg, cena sena, izračunana kot zgoraj pri prvem primeru, 8,10 din. Tretja kombinacija: superfosfat 500 kg krat 12 din je 6000 din, kaljeva sol 200 kg krat 13 din je 2600 din, skupaj 8600 din. Pridelok sena na 1 ha 3810 kg, razlika med gnojenim in negnojenim 860 kg, cena več pridelanega sena 10 din.

Četrta kombinacija: nitramonkal 200 kg krat 18 din je 3600 din, superfosfat 500 kg krat 12 din je 6000 din, kaljeva sol 200 kg krat 12 din je 2400 din, skupaj 12.000 din. Pridelok sena na 1 ha 4960 kg, razlika od negnojene 2010 kg, cena več pridelanega sena 5-5 din.

II. Gnojilni travniški poskusi v letu 1954:

Poskusi so bili narejeni na 23 travniških z istimi količinami gnojil na vseh področjih našega kraja. Za razliko od prejšnjega leta se je v tem letu gnojilo v vseh možnih kombinacijah — 1. s samim dušičnim gnojilom, 2. s samim superfosfatom, 3. samo s kalijevo soljo, 4. z dušičnim gnojilom in superfosfatom, 5. z dušičnim gnojilom in kalijevo soljo, 6. s superfosfatom in kalijevo soljo, 7. z dušičnim gnojilom, superfosfatom in kalijevo soljo, 8. negnojeno.

- prva kombinacija: nitramonkal 200 kg krat 18 din je 3600 din, superfosfat 500 kg krat 12 din je 6000 din, skupaj 9600 dinarjev. Pridelok sena 4440 kg na 1 ha, razlika od negnojene, odnosno več pridelanega sena 1490 kg. Cena 1 kg več pridelanega sena znaša torej 9600 din (stroški gnojila) deljeno z 1450 (več pridelanega sena) je 6,3 din za 1 kg več pridelanega sena.
- Druga kombinacija: nitramonkal 200 kg krat 18 din je 3600 din, kaljeva sol 200 kg krat 13 din je 2600 din, skupaj 6200 din. Pridelok sena na 1 ha 3710 kg,

Za izboljšanje zdravstvene službe v Metliki

Eno leto že posluje zdravstveni dom v Metliki, pod vodstvom upravnega odbora s samostojnim finanšnjem. Kljub prizadevanju upravnika dr. Pečarja in upravnega odbora za izboljšanje zdravstvene službe v občini Metlika in ustanova vsakovrstne težave.

Področje zdravstvene doma v Metliki obsega metliško občino z Gradacem, celotni Zumberak, del Vivodine in del občine Ribnik. Dnevno obsega ambulanto povprečno 40 do 50 bolnikov. Poleg tega pa še obisk na domu področja in ponoči. Zdravstveni dom v Metliki ima dve srednje veliki sobi. V eni je splošna ambulanta, v drugi pa pisarna in rentgenski aparat. Poleg tega je v isti sobi vsak petek redna posvetovalnica za matere, ki je ena najbolj obiskanih v Beli krajini. Obljub-

Dijski internat v Metliki

so, da bo posvetovalnica dobila opremo od Unicefa, pa doslej je še ni. Za sami prostori ambulante so neobiskani in za tak promet premahni. V najbližnji okolici je živalski smet, tako, da je vsakih šestdeset dni pred ambulanto na cesti polno živine in vozov. Če sta tik pred ambulanto je ali zelo blatna ali zelo prašna, tla so iz navadnih desek in jih tudi ni mogoče higiensko čistiti. Metlika nima potrebnih nov zdravstveni dom. V ta namen je bil že izbran prostor, narejen načrt in predračun, vendar je ostalo samo pri obljubah.

TEŽAVE S PREVOZI

Posebno vprašanje je tudi rešitev avto, ki je v sklopu zdravstvenega doma. Te rešitve avtomobile je dobil Crnomelj 1945-46, že takrat so bili stari, in potrebni temeljite popravila. Enega od teh je lani dobila reševalna postaja, ogromni zdravstveni dom v Metliki. Prišel je tudi iz popravila. Kratko dobo je vozil brez napak. Že letos je bil v dvajsetih dneh šestkrat v popravilu, kar je stalo ustanovo osemdeset tisoč dinarjev. Koliko težav je bilo zaradi tega s težkim bolniki vedo le tisti, ki imajo z njimi vsak dan opravilo. Z avtom, ki je bil brez zavore, so pripeljali zdravnik in voznik bolnika invalida NO iz Radovice, kjer je s krvavim žledom čaka na prevoz s vlakom tri ure. Le vztrajnost koferja mora zahvaliti, da je prišel še pravočasno v bolnico. Enak primer je bil z ženo, ki je imela vnetje možganske mreže, na prevoz z vlakom je čakal tri ure in pol. V obeh primerih so bile klicane na pomoč druge reševalne postaje, vendar brez odziva. Zdravstvena ustanova v Metliki mora dobiti dober rešilni avto, saj je to v korist ljudstvu.

Na eni zadnjih sej je upravni odbor razpravljal o zvišanju cen zdravstvenim storitvam. V ta namen je dobil upravni odbor na pregled pravilnice o cenah storitev iz drugih zdravstvenih ustanov.

nov. Izmed vseh so vzeli neko povprečje, po katerem bodo delali en mesec. Če se bo izkazalo, da bo ustanova s tem lahko poslovala bo ostala pri tem, če pa ne, bodo morali cene zvišati kot se po drugih zdravstvenih ustanovah. Prav tako se bodo dvignile cene storitvam v zobozdravstveni ambulanti, ki ima skromen prostor v skladišču bivše trgovine.

NOVA ZDRAVSTVENA POSTAJA V PODZEMlju

Lani je ustanovi mnogo pomagala z dotacijami Zavod za socialno zavarovanje v Crnomlju. Kupil je za zdravstveni dom rentgenski aparat z vsjo potrebno opremo ter nabavil razne instrumente za zobno ambulanto. Letos so sprejeli od Zavoda za socialno

zavarovanje 220.000 dinarjev. Ta znesek je pa v glavnem namenjen za ureditev zdravniške ambulante v Podzemlju. Ambulanto so začeli urejevati že lani v hiši, ki je last splošnega ljudskega premoženja. Za ureditev ambulante si je precej prizadeval upravni odbor ZD v Metliki, ravno tako ljudski odbor v Gradacu in predsednik Simončič. Vendar so se zidarska dela neprijemna dolgo zavlačevala. Sedaj se je za ureditev dokončanih del zavzel občinski ljudski odbor v Metliki. Zdravstvena postaja v Podzemlju bo začela poslovati takoj, ko bodo dela končana. Poleg tega je v občini že zdravstvena postaja na Suhorju, kamor prihajata zdravnik in med. sestra enkrat do dvakrat tedensko. Vendar bo zdravstvena postaja v Podzemlju najlepša ter vrste v občini Metlika. R. F.

Mladinsko dvorano so dali-banki

(Odpriro pismo občinskemu ljudskemu odboru v Novem mestu)

Tovariš predsednik Pišemo v imenu mladine. Ne bi bilo potrebno, da pišete javno, boste morda rekli. Toda potrebno je, da spregovorimo javno, ker delate veliko krivico mladini. V stari gimnaziji ste mladinsko dvorano izročili — banki. Svet za šolstvo in Svet za kulturo in prosveto ObLO najbrže tega ne vidita mladina pa dobro čuti krivico. Zato pišemo v imenu mladine, prav tiste mladine, ki naj jo naša družba vzgaja v socialističnem duhu.

... In nas očitano je veliko, ki bi radi gledali lutkovne predstave. Ždaj se stiskamo na hodniku in osnovali šoli, pozimi pa sploh nimamo predstav. Da res je, 700 je predšolski otrok, ki nimajo ničesar — izjemno nekaj usakotanih prireditev, ki jih oskrbi družba.

»Zvedeli smo, da so za nas pionirje vendar enkrat preskr-

beli dvorano za šah, pionirsko knjižnico, igre, lutke in drugo zabavo. Pred tremi leti smo bili pri samem predsedniku občine, ki nam je obljubil, da zanesljivo dobimo dvorano čez eno leto... Ali so se zmotili na občini? Tako pionir! Nič se niso zmotili, pionirček! Banka je prva. ona šteje denar — toda ne za mladino!

In mladinec, vajenec? ... pjem, da se v gostilni segrejem. V internatu je dolgočasno, pustno, nič prijetnega. Ali ni bila dvorana namenjena tudi doraščajoči mladini za mladinsko ljudsko univerzo, debatne večere, šah, predavanja itd. za tiste, ki grede danes svojo pot in pjejo... ker jim ničesar ne nudimo!

Ni treba omenjati, da Vzgojna svetovalnica za starše nima prostora. Da, tudi za starše bi bila ta dvorana primerna.

Navedena dejstva so bob ob steno pri naših odločilnih šnitelj. Če bo treba odpriro gostilniški lokal, podpriro z dvema milijonoma kegljaška društva, se bo našlo vse: prostori, denar, ljudje, funkcionarji — samo za mladino nič; naj počaka... saj smo se tudi mi vrgali brez jute, šaha, pa smo vseeno nekaj postali... Tak odgovor dobiš, če drezaš, kamor bi ne smel. Da se razumemo: kegljaška društva so »baje« do bila dva milijona dinarjev od okraj Res je, da se ne zgane, mo se, če si streže v obupu po življenju ne zganemo se, če je otrok lačen, zganemo pa se, če banka rabi prostor.

2.000 (reči dva tisoč) je mladine v Novem mestu in nima niti ene dvoranice! Ostalih 5.000 meščanov pa se lahko zabava v 3 dvoranah, 2 kavarnah in tuca-tu gostilnah. Kje je tu SZDL, da tega problema ne vidi? Ko smo vprašali občinskega odbornika, kako je z zadevo, je rekel: »Občina se bo še dalje borila, da bo dobila mladina — dvorano!« (Ironija!)

Mladinsko gledališče, katerega poslanstvo bi ne bila utopija, kot je utopija za nekatere ljudi vsa kultura v Novem mestu. In naši gimnazijci, učiteljčarji, vajenci? Ali ni kulturni škandal, da vidi vsišolelec le po eno ali dve predstavi na leto? 500 doraščajočih ljudi res nima ničesar, da ne govorimo o vsej izvenšolski mladini, ki je propušena sama sebi.

Zelati bi bilo, da se nekateri odločilni čimtelji malo bolj stvarno, brigajo za probleme mladine, potem se ne bo zgodilo, da nekateri iščejo mistike pri — Dedku Mrzcu.

Tovariš predsednik! Nečel smo problem, ki je zelo pereč, in ne bomo nehali prejeti, dokler mladina ne dobi tistega, kar ji pripada. Dvorana ni bila vedno zasledena z mladimi ljudmi od polneve do večera in še delj. Če ne bo zasledena, jo vzmimo nazaj! In več obresti boste imeli od mladine kakor pa od banke! Tega morda sedaj ne vidite, ker vzgoja je dolgotrajen proces. Morda ne veste, kaj pravi o tem prijatelj mladine — tovariš Tito? Nič ni tudnega, če marsikdo ne pozna problema mladine. Zadnjega občnega zborra Društva prijateljev mladine se ni udeležil nihče od zastopnikov oblasti, političnih in drugih organizacij, čeprav smo jih vabili 15 (reči petnajst). Časni izjemi sta bili ravnotežilni učiteljčarji in gimnazijci. Mi ne obtožujemo nikogar, ampak mladina vsa obtožuje in to je hujša obtožila! Tako je razumljivo, da je banka marsikomu bolj pri srcu kot pa mladina.

Da ne bomo samo ugotovljali, zahtevamo v imenu mladine: Mladinsko dvorano — mladini, ki naj jo upravlja podpisano društvo, ki zahteva zase tudi sobo, obljubljeno že pred 3 leti.

Društvo prijateljev mladine
Novo mesto

Z OBČNEGA ZBORA SZDL IV. TERENA V NOVEM MESTU

Le z delom k napredku!

Prisneli petek so se v prostorih hotela »Kandijaz« zbrali člani IV. terena na svoj letni občni zbor. Čeprav je članov okrog 700, so hotelski prostori sprejeli le desetino teh ljudi. Med prisotnimi pa smo opazili tudi predstavnike javnega življenja predsednika Okrožnega sodišča dr. Marjana Pavliča, predsednika Okrajne zadrzne zveze Viktorja Zupančiča in druge, ki so se udeležili občnega zbora svoje osnovne organizacije.

Dosedanji predsednik terenskega odbora tov. Tone Valentincič je v izčrpani referatu opisal gospodarski vzpon naše države doslej in naglasil pomen novih ekonomskih

smernic, ki naj dvignejo gospodarstvo še na višjo razvojno stopnjo. Poudaril je, da se lahko dvigne kupa moč potrošnika edino tako, da predhodno povečamo vrednost dinarja, ne pa plačo. Vrednost dinarja pa je moč povečati le s povečano proizvodnjo. Osrednje mesto predsednikovega poročila so zavzeli lokalni gospodarski problemi: na Dolenjskem v samem Novem mestu ne moremo upati, da bi kaj pomembnejšega v bližnji bodočnosti na novo zgradili, da se pa iz tega, kar že imamo, marsikaj narediti. Tako bo tiskalnica Novotekova povečala proizvodnjo le z notranjimi predpisi in z boljše organizacijo dela. Za dva milijona do-živnih dinarjev, ki jih bo treba dati za stroje, bo krojaštvo v Novem mestu lahko odprlo novo podjetje — konfekcijsko oblačil.

Prav tako bo Industrijska obnova izdelovali otroške ševlje, brž ko bo dvignila glavni trakt svoje zgradbe in tako pridobila nove prostore. Možnosti za gospodarski razvoj ima tudi farmacevtski laboratorij.

Občni zbor SZDL IV terena je izvolil s novih članov upravnega odbora in imenoval več članov potrošniških svetov za posamezne novomeške trgovine.

V. B.

Člane Prešernove družbe
vpišujejo vsi poverljivi,
knjižarne in uprava
v Ljubljani, Tomšičeva 9.

PRED VOLITVAMI DELAVSKIH SVETOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

tivi. Prav zato je treba toliko skrbne pregledati dosedanje gospodarstvo siehernih podjetja in organizacije, odvreči vse, kar je bilo slabo, pomanjkljivo in nesocialistično, ktrati pa izkoristiti pridoblene izkušnje, na katerih bomo gradili naprej. Pri ocenjevanju bomo strogi in načelni: ne zadovoljimo se s površnimi ugotovitvami, da je delavsko samoupravljanje doseglo v državi lepe in vidne uspehe, da smo vsi za napredki in nadaljnji razvoj in podobno, temveč ugotovimo, ali je v naši tovarni, naši delavnici in našem podjetju res že v slehernega izmed nas prodira zavest, da smo v imenu družbe upravljali njenega premoženja, ne pa »lastniki, ki delajo to, kar jim trenutno ugaja in kar prina kolektivno, čeprav skupnosti ne prinaša nobenih koristi! Prepričajmo se z odkrilo delavske besede, ali je v našem podjetju upravljanje stvar vsakodnevnih prakse od prvega do zadnjega delavca in namestence, ali pa imamo samoupravljanje zgolj na papirju, za konference in razne manifestacije. Natočimo si čišnega vina in pregle mo račune, ki jih prilagajajo pred nas dosedanj samoupravni organi podjetij in gospodarskih organizacij. Le tako bomo koristili tovarišem in tovarišicam, ki jih bomo volili kot kandidate za bodoče šlane delavskih svetov.

STOLETNA KORENINA

Neža Lunder iz Zadnikov v velikolaški občini je slavila stoletnico rojstva. Navzlic tako čestitljivim starosti se mati Neža še kar dobro počuti. 60-letnico poroke sta pa praznovala Terezija in France Gradšar iz Vel. Osolinca. Oba sta se rodila pred 80. leti.

TURJAŠKA MLADINA SE NE BOJI TEŽAV

Mladina na Turjaku je prav delavna in mladinska organizacija navkljub raznim objektivnim težavam lepo uspeva in napreduje. Člani mladinskega aktivna so se domlenili, da bodo v tej sezoni uprizorili dramo: Dela so se že lotili.

Na predvolilnih sestankih bodo sindikalne organizacije seletiške zbirke Prešernove družbe so izšle v 81.150 izvodih. Oglašujejo v Koledar, ki je najbolj razširjena publikacija — aktualna skozi vse leto. — Cena 200.000, 110.000 in 60.000 din.

NUDIMO PO UGODNIH CENAH KORUZO V ZRNU IN KLIPU, KORUZE IZDELKE, KURJO PIČO IN VSE VRSTE MOČNIH KRMI.

Nudimo po ugodnih cenah koruzo v zrnju in klipu, koruze izdelke, kurjo pičo in vse vrste močnih krmil. Kupujemo vse vrste kvalitetnega žilola.

ZITO JUBLJANA

Na konferenca upraviteljev in ravnateljev šol in prosvetnih ustanov okraja Novo mesto je bila 24. in 25. februarja. Na nji so bili prvič zbrani upravitelji in ravnatelji združenega okraja Novo mesto in Crnomelj in občine Kostanjevica.

Na konferenca so bili povabljeni tudi predsedniki in tajniki občinskih ljudskih odborov. Konferenca so se udeležile občine Crnomelj, Kostanjevica, Metlika, Mar. Zumberk in Straža.

Navzoči so toplo pozdravili predsednika Okrajnega ljudskega odbora Franca Pirkoviča in podpredsednika Viktorja Zupančiča.

Po uvodnem pozdravu je imela referat v »Vlogi in nalogi socialistične šole« tov. Ema Muser, predsednik Sveta za šolstvo OLO. Takoj nato je sledil referat »Vloga vodstva prosvetnih ustanov, ki ga je imel načelnik tajništva za prosveto in kulturo Lojze Kastelic. Po obeh referatih se je razvil zelo živahno plodno razpravljanje.

Z decentralizacijo je šola s šolskimi odbori dobila družbeno upravljanje. Tov. predsednik Pirkovič je poudaril, da je pravilno, da se šolski odbori ukvarjajo z materialnimi vprašanji, posebno tisto, kar je v našem okraju materialno stanje prosvetnih ustanov zelo ozko. Poudaril je, da je zelo važna vzgojna plat učiteljeva dela v šolskih odborih. Še vedno se bide hoi med staro in

Važen posvet prosvetnih delavcev

Uradna konferenca upraviteljev in ravnateljev šol in prosvetnih ustanov okraja Novo mesto je bila 24. in 25. februarja. Na nji so bili prvič zbrani upravitelji in ravnatelji združenega okraja Novo mesto in Crnomelj in občine Kostanjevica.

Na konferenca so bili povabljeni tudi predsedniki in tajniki občinskih ljudskih odborov. Konferenca so se udeležile občine Crnomelj, Kostanjevica, Metlika, Mar. Zumberk in Straža.

Navzoči so toplo pozdravili predsednika Okrajnega ljudskega odbora Franca Pirkoviča in podpredsednika Viktorja Zupančiča.

Po uvodnem pozdravu je imela referat v »Vlogi in nalogi socialistične šole« tov. Ema Muser, predsednik Sveta za šolstvo OLO. Takoj nato je sledil referat »Vloga vodstva prosvetnih ustanov, ki ga je imel načelnik tajništva za prosveto in kulturo Lojze Kastelic. Po obeh referatih se je razvil zelo živahno plodno razpravljanje.

Z decentralizacijo je šola s šolskimi odbori dobila družbeno upravljanje. Tov. predsednik Pirkovič je poudaril, da je pravilno, da se šolski odbori ukvarjajo z materialnimi vprašanji, posebno tisto, kar je v našem okraju materialno stanje prosvetnih ustanov zelo ozko. Poudaril je, da je zelo važna vzgojna plat učiteljeva dela v šolskih odborih. Še vedno se bide hoi med staro in

novi miselnosti. Nova miselnost hitro napreduje. Šolskim odborom je treba na primeren način pokazati pravo pot tako, da bodo več storili za idejnost in uspehe naših šol.

Glede idejnosti prosvetnih delavcev je tov. predsednik poudaril, da se bodo morali prosvetni delavci, ki so dvočlani, poslovniki od poklica. V crnomeljski gimnaziji dobiva študenti dijake, ki se zaradi svojega osebnega življenja sklicujejo na vzgojitelja, ki ga poučuje, čeč je prosvetni delavec dvočlanski, zakaj ne bi bil tudi on. Tak vzgojitelj ne odgovarja samo pred nami, ampak tudi pred sodnikom. Vloga prosvetnih delavcev v naši družbi je pozitivna in uspešna. Rezultat so večji. Mi jih mogoče ne vidimo, ker se družba razvija. Uspehi pa kažejo, da mi napredujemo. Napredujemo hitreje kot drugje, ker imamo za temeljitev graditve socializma polno moralnih in zgodovinskih dejanj, katere je skozi stoletja ustvarjal naš delovni človek. Naša dolžnost pa je, da to posredujemo mladini.

Glede učnih uspehov tako v osnovnih kakor v srednjih šolah je konferenca ugotovila, da se preveč poudarja objektivne težave, premalo pa subjektivne pomanjkljivosti in to zlasti pri mladem kadru. Na vsak način bo treba učni načrt prilagoditi potrebam današnjega življenja in učencev

zmogljivosti. Zahtevnost solidnega učnega naj nam bo menalo.

Strokovno šolstvo se iz leta v leto izboljšuje, vendar so tu še velike objektivne in subjektivne težave. Važna naloga vseh prosvetnih delavcev je, da našo mladino pravočasno usmerjajo v poklica.

Da je učni uspeh tako različen v posameznih šolah, je predvsem posledica neenotnega kriterija pri ocenjevanju. Vodstva prosvetnih ustanov bodo morala temu problemu posvetiti večjo pažnjo in ne dovoljevati osebne samovolje.

Na uspeh I. poljenja je vplivali tudi šolski koledar, ki je po soglasni izjavi vseh navzočih neprimeren. V I. polletju je delo najbolj intenzivno, obisk, zlasti v kmečkih predeh, je dober, zato so bili menila, da je bolje, da je I. polletje daljše, kakor pa drugo.

Na uspeh vplivajo tudi materialni pogoji. V našem okraju moramo zgraditi še 61 stavb, če hočemo, da bodo vse prosvetne ustanove imele svoje prostore. Ta ugotovitve nas buči, da moramo vsi vložiti veliko truda za gradnjo šolskih stavb, sveda bomo morali reševati napravo našega vprašanja in to skrbno in gospodarsko.

Na zaključno konferenca, kateri je prisostvoval tudi razbistriki inšpektor Mehora, so se udeležili učitelji, ki naj bodo kazivo za nadaljnje delo naših prosvetnih ustanov tako v šoli, kakor tudi izven nje.

Ing. Jože Levstik - Vid: NESREČEN DAN ZA DOLENJSKE AKTIVISTE

SPOMIN NA 26. FEBRUAR 1943, KO SO PRI DOLNJI STRAŽI PADLI NAŠI DOBRI TOVARIŠI: JOŽE SLAK (SILVO), MAKŠ STRMEČKI (ROK) IN JOŽE POVŠE

Se nekam prizanesljiva zima leta 1942-43 se je bližala h kraju. Vsa zimski čas smo razvijali politični delavci na Dolenjskem živahno politično delo po vaseh od Gorjancev do trebanjskih hribov, od nemške meje za Škocjanom pa do Zumberka in Dolenjskih Toplic. Utrjevali in širili smo organizacije »Osvobodilne fronte« in naše Partije, bodrili ljudi in pripravljali za partizane mlade kmečke fante, iz katerih se je razvil toliko hrabrih borcev. Tiskali in prenašali smo radijske vesti ter našo literaturo. Po nekaterih uspešnih vojaških akcijah naših partizanskih enot, zlasti po uspehi akciji pri Dobu, se je večala naša samozavest.

V tem času tudi sovražnik ni miroval. Posebno belogardisti so postajali vse bolj drzni in nevarni. Mnogo naših dobrih ljudi je padlo kot žrtev zahrbnih pohodov domačih izdajalcev, ki so vodili okupatorja vse višje in višje v naše terene. Treba

je bilo povečati našo aktivnost, da bi mogli sproti učiteljevi sovražniško škodljivo delo.

Lepo in suho vreme v drugi polovici februarja je bilo kot nalaga pripravilo za daljše pohode iz Jagodnika in Runčeca za Hmejninkom, kjer smo imeli nekaj najzvestejših hiš, smo jo mahnilli štirje aktivisti: novomeška okrožja: tovarišiči Meta Koširjeva in Mica Ambrožičeva, tov. Rok in jaz prebrže. Lezence za Mirno pečjo, Brezove rebri in Stražkega hriba ter ponoči čez Krko v Poljansko dolino. Zavedna dolina pod Kovačkim Rogom, kjer se je odigraval tako pomemben del naše narodnoosvobodilne borbe, je bila tistokrat še van v pomladnem razpoloženju. Zima se je umaknila v globoke hladne vrtače roških gozdov. Le tu pa tam si še videl v osolinih legab bele snežne hibe. Na kosovskih ko se bile odprte soncu, so se priključale iz zemlje prve pomladne ovetke. Te pomladne

vreme, dobro opravljeno delo in prijetna tovarišija, vse to nas je spravilo v židano voljo. Posebno razpoložena in dovplivna sta bili tovariš Rok in tovarišica Mica. Bistre misli so se kregale med dovpti in smehom. Lahkega koraka smo jo mahali čez Bušinjce, Dolnje Sušice, Seleshte in Drganja sela. Tu smo stopili v znano partizansko hišo pri Krenovih in se malo odpočili. Krenova hčerka nam je prinesla suhega sadja in pičke. Ko se je nagibal dan k večeru, smo prišli nad vas Praproče, kjer smo se zaustavili na koncu vasi pri Forščekovih. Tu je ostala Meta, ki je namerala avtod od organizirati stike z ljudmi iz Novega mesta. Ze v mraku smo se spuščali previdno proti cesti nad vas Potok, ki leži ob Krki. Pod vasjo nas je prepeljal v temi s čolnom preko vode mlad brodnik. Če se ne motim, je bil to Drgančev fant.

Tako smo prišli v vas Sela, kjer smo imeli pri Frankovih dogovorjen sestanek z aktivisti: z leve strani reke Krke. V hiši nas je čakalo v veži pri velikih mizi nekaj domačih aktivistov: tovariš Franko, dva iz Gorsetove hiše in še nekaj drugih. Kmalu so vstopili v hišo še tovarišiči, ki so prispeeli od mirovneške plati: Silvo, Slavka (Beeletova) in Jože (Povše). Priseli smo delati Sestanek je imel predvsem namen pregledati vrste najsposobnejših, najborbennejših in najnaprednejših

ljudi tega okoliša. Prisotnost dveh starih in izkušenih borcev naše Partije, kot sta bila tovariša Rok in Silvo, je dala našemu delu še posebno ideološko globino in težo.

Pozno v noč, smo zaključili sestanek in imeli občutek, da smo dobro izvršili svoje delo. Spominjam se še, kako sem se zapletel v daljši razgovor z Jožetom Slakom. Poznal sem ga kot človeka, ki je zrnjal iz sređine dolenjskega kmeta in ki se je prav posebno poglabljal v vprašanja naše vasi in v kmečk. Ko vprašanje sploh. Razvilja je svoje zelo trezne in življenjske misli in poglede na reševanje naših agrarnih problemov v osvobodjeni domovini. Videlo se mu je, da resnično pozna življenje dolenjskega kmeta in da ga ima rad kot delovnega človeka, ki mu je treba pomagati, da bi se dvignil iz zanaestalosti. V osnovnih vprašanjih bodoče agrarne politike vsa se prav zaradi njegovih resnih mnenj od nas stvar zelo dobro skladala in se dogovorila za izmenjavljanje misli. Razgovor vsa kontala v našiprijetnem vzdušju.

Sredi trde noči smo se razšli. Gregor in Slavka sta se odpravila še do nek preko Krke Slavka se je kar nekam težko poslovila od nas, zlasti še od mladega študenta Jožeta Povšea, lepega fanta z velikimi otonimi očmi. Skupina, ki je ostala lostran Krke, se je podala proti Faleskinjevi opekarni.

Mi, Jože, ki je od nas vseh najbolj poznal ljudi in pota, nas je privedel v mirni noči do opekarni. Oglasilu smo se pri domačem hipecu, ki je bil zaupen človek in ki je preskrbel za naše aktiviste nekaj kilogramov soli. Povabil nas je v svojo skromno izbo, da se malo posegrejemo. Zagotavljal je, da lahko mirne duše malo zadremljemo in nato rono zjutraj krenemo proti Dolnji Straži ter naprej v gozd. Dodal je, da Italijanov iz Straže ni videl že dva meseca.

Res smo legli po klopec, mizi in stolih in naprosili hipecu, da nas pokliče ob petih zjutraj. Bil smo močno utrujeni; in takoj smo zaspali. Morda smo spali kake štiri ure, ko nas je že prišel hipec buditi. Tihom smo vstali in rapušili gostoljubno sobo. Zunaj smo se formirali v kolono po eden, na mirno čelo pa je spet stopil Jože, ki nas je hotel voditi do Dolnje Straže k svojim dobrim znancem na zaitrak. Na njim je stopal Silvo, v sredini Mica, za njo pa midva z Maksom.

Bilo je jasno nebo, polno zvezd. Jutranji zrak je bil oster in čisto miren. Pred seboj smo videli nekaj lučk, ki so nam mežikale iz kmečkih hiš v Dolnji Straži. Korakali smo čisto tihom v smeri ceste Novo mesto — Straža. Naenkrat je Mica za držala svoja dva soseda Rok in Silva ter prisluhnila šumom od vasi:

»Fantje, slišim tihogovorjenje Italijanov v bližini! Počakajmo malo, da vidimo, kaj to pomeni!«

Vsi smo prisluhnili.

»Ne bodi paničar! Tu jih ni bilo še dva meseca!« je zavrnil Mico Jože in krenil naprej. Vsi smo korakali za njim in prispele je skoraj na cesto Straža — Novo mesto. Naenkrat počel čisto iz bližine strel iz puške.

»Tovariši, naprej po cesti in za vasjo v hrib!« zakričal Jože.

»Nazaj tovariši, proti opekarni!« zavpiljem jaz. Stekli smo vsi skupaj za njim se nekaj desetnih korakov po cesti v smeri Novega mesta, kar se vsuje na nas strahoviti ogenj iz pušk, mitraljezov in minometov. Priletel smo naravnost na sredino močne italijanske zasede.

Prvi je bil zadel Silvo. Bil je ranjen in ni mogel več naprej. Nekaj trenutkov za njim se je zrušil Jože Povše, smrtno zadet naravnost v glavo. Italijanski vojak, so planili iz zasede proti nam. Mico so zgrabili živo v bližini Jožeta. Silva, ki se je vrgeel sam na bombo, poprej pa še zaklical: »Podrvajte moje mamole!« Ni hotel živ pastv v sovražniške roke. Ko so prišli do njega italijanski oficirji, so se odkrili in dali priznanje njegove herojstvo.

Midva z Maksom vsa tekla s čete nazaj naravnost proti gozduku za opekarno. Bila sva venomer pod strelnimi ognjenj.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Za dom, družino in gospodinstvo

„Otroci živijo nadstropje niže“

»Spet imate vse svoje igrače razmetane po tleh« se razjehte, ko vam otrokovi predmeti postavijo prost prehod. Nerazpoloženi mu ukazate, naj takoj vse spravi na svoj prostor. Pomislite pri tem, če ste prav storili? Ne le, da niste prav storili, celo veliko krivico se navedli otroku.

tisti pedagog, ki je ugotovil, da otroci žive nadstropje niže kot odrasli. — Če se na strahu povzame, se k uvedo članka, pomenimo, da ste storili otroku krivico zato, ker ste mu z jezničnim ukazom podeli njegov fantazijski svet, ste mu pordili to, kar je tako vneto snoval in gradil, da niti ni opazil, da je

s tem pa tudi neštevilni bacili, po tem prostoru.

Ker žive otroci nizko pri tleh, mora biti tudi pohištvo za otroke primerno majhno. Morda ugovarjate, da ne zmorete izdatka za to. Če pa bi preračunali, koliko vam otrok nehoti poškoduje vaše mnogo dragocenejšo pohištvo, bi uvideli, da je bolj, če dobi primerno ceneno pohištvo v svoj list. Nekje stolčki, zlasti nizke pručice, kot jih vidite na naši sliki, so posebno pripravni. Troje pručic naj vam izdela mizar tako, da bo vsaka nekoliko manjša. Popravljene ne bodo zavzele mnogo prostora, otrok pa se bo mnogo ur zamotil z njimi. Na njih bo sedel; zvezal jih bo predstavljale mu boje vstaje; postavil bo drugo vrh druge; sam sebi se bo zdelo, da je graditelj; spravljal bo vanje svoje igrače, deval spat punčke, metuljčka itd.

Če mu ne moremo nabaviti troje mizice, pritrjeno v nekem kotu, ki ima pravo osvetlitev, na steno trloglato desko. Ko bo risal, bomo pomikali desko navzgor toliko, da bo vedno prav visoko. Otrok bo ob tej erostavni mizici delal nalogo lahko še v osnovni šoli. — Izdatke za takšen provizoričen kos pohištva se torej izplača. Otrok bo pri igri in delu na tej mizici imel mir, odrasli ga ne bomo preganjali, da rabimo mizo za naše delo — in to je prav tako važno.

Kako bi vas vznemirjevalo, če bi vam kdo ukazal, da popravite vse stvari z mize. Govorilo bi se uprl, da je miza vaš delovni prostor in da vam nihče ne sme prepovedati, da bi tu delali še naprej. Otroku pa so to tla to, kar je vam delovna miza. Majhni, gibčni, nenehno nekoj snujoči, potrebujejo za svoje izživljanje mnogo prostora, in ker so hitro na tleh, je pod njihov delovni prostor, /ato je dobro označiti otrokove navade

Dolenjski tečaj v nemškem mesečniku

V lanskim julijem številki mesečnika »Gleichheit« — Das Blatt der Arbeitenden Frau («Enakost» — list delovne žene), ki ga v Bonnu (Zahodna Nemčija) izdaja predsedstvo nemške socialdemokratske stranke, je v rubriki »Pri nas na deželi izšel zanimiv članek o potujočem gospodinstvem tečaju v Sloveniji. Članek opisuje pomen takih tečajev, prenos tečaja iz Ambруса v Dobrič, pomoč OLO in okrajnega sveta za kulturo in prosveto v Novem mestu pri vodstvu tečaja, zanimanje deklet in žena za izobraževanje in pod. Pod člankom je prispis »Iz Naše žene«, nikjer pa ni povedano, da se to dogaja v Jugoslaviji. V isti številki revije je objavljen tudi članek o vzgoji otrok na Francoskem, vsi ostali članki in prispevki pa so iz življenja in dela nemških delavskih in kmečkih žena.

Predelajmo in očistimo šivane odeje

Šivane odeje, (znane pod imenom, kovrni) uporabljamo mnogo let, nekateri kar vse življenje. In isto, dokler dobesedno ne razpade. Ker pa je pogled na tako zamakneno in potrpano odejo zelo neprijeten in se v njem nabere najrazličnejša nesnaga, ki jo le s krtačenjem in steptanjem ne moremo očistiti, je zdaj, v zimskem času prav, da jo predelamo in temeljito očistimo.

Odejo spravimo in vrhne blago operemo ter zlikamo. Ker so verjetno ogli raztrgani ali kot pajčevina tanki, jih pokrpamo ali okrajamo tako, da prijemajo lepo oblikovane ogle in lepe kvadratne krpe. Iz šivnih tedaj naredimo okvir, k. naj bo velik kot blago odeje. Na vsakih 10 cm nabijmo kavelček, kamor nataknemo blago. Ko smo vse blago tako napeli, razprostrimo čezni

še stare krpe, da vata ali volna ne bo silila skozi blago odeje. Če pa bomo polnili odejo s puhom ali perjem, ga napojimo v inlet, kateremu smo prej naznačili primerno veličino kvadrata. Po teh kvadratih zdaj inlet prelijemo, da dobimo od 30 do 48 blazine. Ob robu naredimo dva po 8 cm široka robova. Če so odeja vsebovala vato, jo razprostrimo po blagu, pokrijemo z ostanki blaga in vrhnjim klorom ali svilo. Na to blago smo že prej s krojaško kredo narisali, kje bomo prešli robove in kvadrate. Sedaj po teh črtah šivamo vse dotlej, da je vsa odeja sešita. Zdaj jo snamemo z okvirja, podivhamo robove in jih pošijemo. Če je bila vsa odeja dobro napeta, ne bo na izgotovljeni odeji nikjer blago vleko. Ko jo bomo spet začeli uporabljati, bo izgledala kot nova.

Ves prostor je bil osvetljen s svetlobnimi raketa. Padala in metalna gva se na tla. Nad nama so sikali dolgi rafali. Ker so italijanski vojaki pritiskali za nama, sem dvakrat ustrelil najrajš iz svoje male pištole. Pri padcu sem v temi izgubil še to edino orožje. Naenkrat sem začel Makov glas: »Vozje, ranjen sem. Ozri sem se nazaj na tevo in videl je dva italijanska vojaka pri njem. Streljanje je za kratke trenutke prenehalo in s poslednjimi močmi sem tekel proti gozdu. Ponovno je začelo divje streljanje. Še danes ne vem, kjer sem vzel moč, da sem to vzdrl in kako se je moglo zgoditi, da nisem bil začet na čistini več sto metrov, ko je stalno bruhal ogenj okoli mene in nad menoj. Na pol metra sem se zatekel v gozdiček »Brezje«, kjer kopljejo glino za opekarno.

Kakih petdeset metrov sem se prodri v notranost gozda in se ustavil tik za globeljo starega odkopa gline. Zleknil sem se sredi robidovja pod malo smreko, ki je imela veže skoro do tal. Zvil sem se okoli debela in pritril simbole k zamrznili zemlji. Italijani so divje streljali v gozd. Ročne bombe so padale čisto v mojo bližino. Med streljanjem sem silil tuljenje posebnih italijanskih vojakov. Čutil sem jih v neposredni bližini. Popolnoma sem bil prepričan, da bodo v gostih streljih prečkali mali gozdiček in me našli. Nahajal sem se v nemo-

gočem prostoru med Krko in cesto Straža—Novo mesto, od koder bi bil vsak umik preko dneva stoodstotno tveganje. Terena nisem poznal. Bil so strašni trenutki čakanja, kdaj bo doletela še mene usoda mojih tovarišev. Zbeganje misli so se mi bliskovito utrinjale. Kot na filmskem traku so se mi v zavesti odvijale slike iz mojega življenja: drobna doživljanja iz rane mladosti, ljudje, ki sem jih srečeval, brat in sestra, s katerima sem igral peškinke za Gorico v rojstnem kraju; videl sem zajčke, ki sem jih krmil v šolskem vrtu, videl ženo in dve hčerki, ki sem jih zapustil same v Ljubljani, očeta in mamo ter njihov zaskrbničenost ob našem slovesu in še tisoč drugih dogodkov. Moja čutila so bila napeta do skrajnosti.

Po okoliških cerkvah je zvonila sedma ura. Vstalo je krásno sončno jutro 26. februarja 1943. Nisem si upal pogledati sončnih pramenov, ki so prodirali skozi grmovje. Nisem si drznil pomisliti, da bi preživel ta nesrečni dan. In vendar bi tako rad še živ. Gledal sem žuželko, ki se je prebujala v travi in sinčičko, ki je lučkala semenko iz smrekovega storža. Zavidal sem tem živim bitjem, da niso ljudje in da nimajo razuma, ki ga je človek tako strašno zlorabil.

Krik in vik italijanskih vojakov se je vse bolj oddaljeval. Ko je bila ura osem, sem jih še čutil na cesti in v vasi. Za-

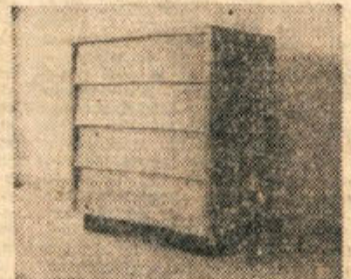
Igrače naj popravi otrok sam

Ker smo otroku uredili delovni ali igralni kotiček, lahko

od njega zahtevamo, da bo že v rani mladosti popravljal igrače sam. To mu bo zelo lahko, če nam bo mizar napravil še omario, silčno tej na naši sliki. Otroci igrače zelo nerad zlagajo, v omario pa ima mnogo prostora, da jih v predale spravi. Omario je zelo pripravna, ker predale izvleče la zapre, ne da bi se prišepčali prazke.

Ker je znano, da se manjši otroci igrajo celo 7 do 9 ur dnevno, je važno, da otroku po najboljših močeh omogočimo, da ta svoj čas kar najbolje izkoristi. Včasih bo za to potrebno le malo: razen gornjega mu pridamo na steno tablo, postavimo majhen lučnovi oder, pločica pod okenskim prostorom bo hranila njegove igrače, pozneje šolske knjige itd.

K vsemu bi na kratko dodali še, da mora biti ta prostor dobro osvetljen, dobro ogrevan, da ga moramo dooro čistiti, paziti, da ne bo prepila in vlage. Čim lepše bodo otroci živeli v svojem »priljubljenju«, čim manj jih bomo stali trčili iz tega v njih-

tem kotičku, tem lepša bo njihova mladost. To pa je pogoj, da bodo znali in sveče in zadovoljne ljudi.

Beseda, dve o psih, mačkah, ptičih in ribah

Razen zelenja in cvetja človeka najbolj povezujejo s prirodo nekateri živali, ki tudi danes že žive pretežno v stanovanju in bi jih v glavnem nazivali vse, če bi spregovorili o psih, mačkah, ptičih, ki žive v kietkah, in ribah v malih akvarijih.

Čeprav pes ne spada v prostoro, kjer večidel živimo, vendar pogosto naletamo na nje v stanovanjih, še bolj pogosto pa v bližini stanovanjskih zgradb kot pes čuvaja.

Namen teh vrstic je zato, pregledati, če z našimi živalimi prav ravnamo. Kjer je pes stalni

no v stanovanju, je predvsem potrebno, da ima svoj prostor, kjer se hrani in kjer spi. Pes pri mizi in v posodah, kjer se hranijo ljudje, ne sme jesti! Njegova posoda mora biti iz zanj in jo tudi posebej umivamo. Skrbimo, da bo v miru jeležil.

Ležišče naj ima v mirnem kotičku, kjer ni prepila in kjer ni preblizu peči in štedilnika. Na kamenitih tleh mu bomo pripravili žimnico iz liganja, stare debele odeje, v hudi zimi tudi pokrivalo iz lažje odeje. V spalnicah pes ne sme imeti svojega ležišča, ker porabi preveč kislika, v spalnicah otrok pa še zlasti ne, da ne bi legel k otroku, kjer bi ga lahko celo zadušil.

KORISTNI NASVETI

KRPANEC poljubne barve dobimo, če izvlečemo nitke iz blaga, ki je iste barve in kvalitete kot oblačilo, ki ga hočemo pokrpati.

KAVNI NADOMESTKI so manj grenki, če jih pustimo, da se uležijo na suhem prostoru.

SIPE MATIRAMO povsod tam, kjer nam vlaga ali sonce uniči preveč zaves. To je koristno zlasti na kuhinjskih oknih, kjer hočemo zastrti nepoklicanim pogled v stanovanjski prostor. Vzorce in črte in liki na okenskem steklu so mnogo lepši kot zapravsene in potrpane zaves.

Človek in je delal za ljudstvo do svojega poslednjega diha. Njegova posebna moč je bila v tem, da je kot kmečki sin dobro poznal korenine političnega klerikalizma v zavesti slovenskega kmeta in se odločno boril proti njemu. Z njegovim smelnim nastopom kot bivši krščanski socialist v naši napredni javnosti, je doživela pred vojno klerikalna reakcija hud udarec.

Slišal sem glas ranjenega tovariša Roka, ki je padel v roke podivjanim Italijanom. Bila sva sošola iz gimnazije in stara prijatelj. Spomnil sem se, kako sem z njim skupaj kot prvološec v Krškem prvič preplaval Savo. Slišal sem ga čisto razločno, kako je imel v peti šoli pri slovenščini predavanje, ki nas je vse vznemirilo. Poznal sem njegovo aktivno politično delo v Partiji že v srednji šoli, sedem let prestajanja robove v Sremski Mitrovici, njegovo organizacijsko delo v Ljubljani in v Zasuju v letih do zloma stare Jugoslavije. Bil je eden najaktivnejših tovarišev v kmečkodemavskem gibanju in v »Zvezi delovnega ljudstva«. Bil je široko razgledan mož, ki je s svojim bogatim ideološkim znanjem izobraževal mlade komuniste in jim v številnih predavanjih in člankih utrdil in poglobil revolucionarno borbenost. Kako prijeten mi je bil spomin na naša skupna pota iz Runčeva v Smarjet, čez Vinico v Skočjan in naprej v Zagradec. (Konec prihodnjič)

Runo je naš veliki prijatelj...

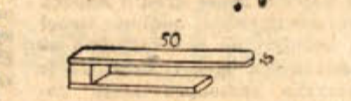
Likalna deska

Kadar si nabavljamo za gospodinstvo nove kose pohištva, je važno, da potvemo, kaj pravašnja ali sodobna znanost o gospodinstvu. Vedeti moramo, da se danes bavi z delom gospodinj in z načrti, kako bi ji olajšal težave poklice, nuno strokovnjakov.

Medtem ko smo doslej likale vedno tam, kjer je pač bil prostor, si bomo morda prej ali slej omissile pripravno likalno desko, ki naj ima sledeče mere: postavljena naj bo tako, da bo od tal oddaljena 86 cm, kar je za srednje veliko postavbo

najprimernejša višina, če stoji likamo. Dolga naj bo od 120 do 150 cm. Kjer je v steno vzdigna ali na deželi še mnogo premla in na deželi še mnogo premla — damo likalno desko izdelati tako, da jo vklopimo v omario. Potem je važno, da likamo tam, kjer nam bo svetloba padala z leve strani, prav kot pri pisalnici. Oči bomo manj utrujale, delo pa bokrati lepše opravile.

Miza nam more izdelati tudi pripraven pripomoček za likanje rokavov. Dolg je do 50 cm, širok pa 20 cm. Desko in rokavnik prevlečemo z ostanki odej, preko njih pa napremo koteninasto krpo ali dele rjuh. Za likanje vzpornih prtov, prlič-

kov, blazin, pregrnemo čez to še debelo flanelasto krpo, da vezena lepo izstopi, ko jo zlikamo na levi strani.

H koncu naj pripomnimo, da je dokaz, če je gospodinja premalo skrbna že to, če član družine nimajo perila, oblek, površnikov zlikanih. Res je, kar boste morda ugovarjale, da za to ni časa. Toda ugotovljeno je, da se perilo mnogo bolj maže, če ga oblečemo in uporabljamo nezlikane. Ko si bomo uredile likalno desko, bo morda postalo likanje prirejnejše opravilo, zlasti še, če bo šlo delo s tem pripomočkom hitreje od rok.

V vsakem gospodinstvu potrebujemo:

— papir; časopisi in ovojni, za ovijanje, za kurjenje, za pokrivanje polic in druge in za razne nepredvidene potrebe;

— pisarnski papir, znamke in kuverte. Če moramo komu nujno kaj sporočiti, je zamudno, če to šele nabavljamo;

— pisalni pribor, kot je svinčnik, pero, črnilo, ravnilo. Če je treba kaj pisati, se kje podpisati, kaj začrnuti, brez tega ne gre;

— lepilo; skoraj vsak dan ga rabijo otroci za šolo, žena ali mož za to in ono delo;

— pečatni vosek in pečat, kadar odpošiljamo pripravljena in vrednostna pisma ter pakete. S pečatnim voskom tudi dobro zalijemo steklenice, če naj bodo neprodušno zaprte;

— krojaško kredo, buelke, elastiko, šivanke na zalogi, pletilke, centimeter — brez tega ne moremo sešiti niti kaj novega, niti pokrpati kaj starega;

— najrazličnejše orodje, kot ključ, kleščice, žebelje, vijake, žago, mizarski klej, pilo, dieto, pribor za krpanje zračnic za kolesa itd.

— vrvice, najrazličnejše debeline. Vsaka pride kdaj prav.

— mavce, za razna manjša popravila v stanovanju ali na poslopiju;

— čistilna sredstva, kot Vim, smirkov papir, pralne praške, milo, krtače. — Brez njih naše stanovanje ne bo moglo biti čisto;

— rezervno luč, če je ukinjen tok; sveča, baterija ali petrolejka in vžigalnice morajo biti nedežne, kjer jih najdemo tudi v temi; rezervne varovalke in rezervne žarnice, če pregorejo;

— ovojje, razkuževalna sredstva, mazila za rane in opekline, če se pri delu lažje ranimo ali poškodujemo;

— vse tiste drobne prirodne predmete, katerih nakup ne pomeni velikega izdatka, ki pa jih iz pozabljivosti doslej še nismo nabavili, čeprav smo morali iti k sosedu na posodo ali celo opraviti delo brez njih — seveda z mnogo večjim naporom!

Cenen recept

Srni hrbet: 12 1/2 dkg masla, 10 dkg sladkorja, 2 jajci, 100 g mlieka, 25 dkg moke, 1/4 zavrtka pecilnega in 1/4 zav. vanilnega praška, 3 dkg čokoladne Maslo sladkor in čokolado vmešamo. Kakšno moko in pecilni prašek dobro premešamo in izmenoma s mlekom dodajamo zmesi. Pečeno »srni hrbet« ali drugo podoben pečenko namazemo na drobno potrosimo z drobinami in nalijemo testo vanjo. Ohlajeno pečenko potrosimo s glazuro. To je naredimo iz 15 dkg sladkorja in 1/4 l vode. To kuhamo dokler se slizkor ne prične vreči. 10 dkg čokolade zmehčamo na robu štedilnika z 2 dkg masla in dodajamo sladkorju. Potrosimo pečivo, vanj pa zatakamo na konice narezane olupljen h mandljev.

Čiščenje tal

Pregovor »Pod je ogledalo gospodinj«, ima v sebi gotovo nekaj resnice. Malomarni gospodinja ni važno, če so tla stanovanja čista, temveč bo to delo opravila kar površno in na hitro. In vendar je treba tla čistiti vsak dan, da bo stanovanje čisto in zdravo.

Vse stanovanjske prostore vsak dan skrbno pometemo, to se pravi, da z metlo ali omelom sežemo tudi v skrite kotičke: pod omare, postelje, v kote; pri tem odpremo okna, vrata pa naj ostanejo zaprta, da ne bo preprih dvigal prahu. Sredi tedna umijemo kuhinjo ali tisti

prostor, kjer se največ zadržujemo. Vodi dodamo sodo ali pralni prašek.

V telet ali soboto poribamo vsa tla, kjer je smrekov ladijski pod. Zlasti mladim Dolenjicam pa je treba reči, naj se ne držijo tako strakopitno načina ribanja, kot so ribale njihove stare matere. Ker so one umivale večinoma kamenit ali stiptan flovnat pod, je bilo prav, da so po tleh pljusknile vodo, z metlo razmočile tla in kar stoji vodo s krpo pobrale. Deležnat pod pa se tako ne da poribati! Hočeš nočeš mora gospodinja na kolena. Zmoči naj najprej toliko voda, kolikor z roko zlahka doseže, ga namilj in s sirkovo krtačo zriba. S krpo pobere vodo, tla še splahne in majo zbrise. To ponavljaj kos za kosom, da so vsa tla poribana. Menda ni treba posebej poudarjati, da pri tem postavi iz kuhinje veže, ali sobe vse manjše kose pohištva, kot so stoli, klopi, zaboji, omarice, da bo delo bolj natančno opravila. Pod naj se presuši v preprihu, zatem pa ga pogrnemo s tršim papirjem, debelejšo žakljevino (da izgleda kot preproga) s pisanimi trakovi obroblimo ali kupljenimi tekači. Vsak, ki bo prišel v taki očiščen prostor, bo na prvi pogled videl, da je pri hiši skrbna gospodinja.

Kamenit pod umijemo le po potrebi, zribamo pa ga samo v toplem vremenu, da ne dobimo v kolena prehlada.

V sobah je danes tudi na našem podeželju že mnogokje parketiran pod. Ko parket pometemo in obrišemo z njega prah, ga skrtajmo. Enkrat mesečno — ali po potrebi — ga namazemo s parketno pasto zelo zamazanega pa umijemo z bencinom ali zdrgnemo z žico. S parketno pasto mažemo in krtačimo tudi tla, prepojena s črnatem ali lakirana z barvo.

OTROŠKA MODROST

Bolna mamica: »Stanko, kaj iščeš po predalu?«
Tinec: »Centimeter, da t zmerim vročino!«

NAREDIMO SAME

OTROŠKI SVITER IZ BLAGA IN VOLNE

Prav lepo lahko izdelamo same otroški ali ženski sviter. Če imamo na primer velik ostanek volnena blaga ali deftina, ukrojimo iz njega primerno velik telovnik, — če je ostanek manjši,

lahko tudi le prednje dele ali samo hrbet, — ostale dele, to je rokave, ovratnik, spodnje robove pa pletemo iz volne. Pri tem pazimo, da se barve blaga in volne ujemajo. Take kombinacije so posebno uspele, če imamo krilo — otrok pa krilce ali hlačke — iz blaga, s kakršnim smo kombinirali sviter.

PREDELAJMO MOŠKI TELOVNIK!

Od moške obleke, ki je že postala neuporabna, je morda ostal še cel telovnik, ki so jih še pred nekaj leti izdelali k vsaki moški obleki. Tak telovnik bo

možu ali sinu še prav dobro služil, če spletemo rokave, ki naj bodo iz take barve, kot je os-

novna barva blaga. Dogotovljene rokave zlikamo, sešijemo, v rokavnih izrezih telovnika pa odparamo podlogo tako, da rokave sešijemo samo z blagom, to prelikamo, zatem pa z redkimi šivi pošijemo še podlogo.

Za 500 din bo prjel Lonec leta vsak član Prešernove družbe 7 knjig. Poleg tega bo udeležen še pri velikem nagradnem žrebanju.

